

Любов Степанівна Іванова,
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна*

ВПЛИВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Створення передумов до трансформації ОСГ у підприємницькі структури вимагає посилення кооперативних зв'язків між селянськими господарствами, а також розвитку кооперативних відносин із сільськогосподарськими підприємствами, переробними, заготівельними й іншими організаціями. У зв'язку з цим постає необхідність вирішення економічних проблем розвитку кооперативних відносин в умовах багатокладної економіки, що є актуальною науковою проблемою, яка має важливе соціально-економічне значення для зростання аграрної економіки, розвитку сільських територій та підвищення продовольчої безпеки країни.

Вважаємо, що важливу роль у формуванні інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування особистих селянських господарств та розвитку на їх основі суб'єктів малого бізнесу в сфері агропідприємництва повинні відігравати сільські бібліотеки. Метою економічного партнерства з суб'єктами агропідприємництва для бібліотек може бути інформаційна підтримка місцевого бізнесу, залучення позабюджетних коштів на розвиток бібліотечних ресурсів, удосконалення обслуговування. Цей різновид партнерства в Україні тільки набуває розвитку. Дуже часто взаємодія бібліотек із бізнес-структурами обмежується одержанням благодійної або спонсорської допомоги. Форми співпраці, в яких бібліотека позиціонує себе як інститут сприяння розвитку бізнесу, найбільш активно розвиваються у сільській місцевості. Сільські бібліотеки повинні надавати власникам особистих селянських господарств, фермерам інформацію про новітні методи обробітку землі, сорти культур, види добрив, розведення домашніх тварин, утримання бджіл, ринки збуту продукції тощо. Заслугове на увагу досвід сільських бібліотек Миколаївщини на допомогу реалізації пілотного проекту бізнес-розвитку плодоовочівництва для дрібних і середніх фермерів та власників особистих підсобних господарств з вирощування й збуту плодоовочевої продукції [1,с.20]. Цей проект функціонує в південних областях України за сприяння Міністерства закордонних справ, торгівлі й розвитку Канади та має на меті підвищення прибутків малих і середніх виробників плодоовочевої продукції. Районні та сільські бібліотеки Миколаївщини активно поширюють інформацію про проект серед домогосподарств. Значним поштовхом для залучення учасників проекту став конкурс для бібліотек «Допоможи своєму односельцю стати учасником Українського проекту бізнес-розвитку плодоовочівництва». За його результатами кількість учасників проекту збільшилася зі 100 осіб у жовтні 2015 р. до більше ніж 2 тис. у січні 2016 р.

Вважаємо, що на території України повинна реалізувати інноваційна модель сучасної сільської бібліотеки як багатофункціонального інформаційно-культурного, просвітницького центру із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Сільська бібліотека, на нашу думку, має обслуговувати також й різні категорії місцевого населення, організовувати доступ до правової та ділової інформації, стати головним елементом соціально-культурної інфраструктури села, здатною залучити зовнішні ресурси, надати імпульс процесам соціальних перетворень на селі [2,с.185]. Вважаємо, що на їх основі створюється можливість створити центри підтримки функціонування ОСГ та малого бізнесу в сфері агробізнесу.

На нашу думку, з розвитком комунікаційних технологій і накопичення сільськими бібліотеками інформації в електронному вигляді кількість віддалених користувачів буде з кожним роком зростати. Очевидно, що розвиток інформаційного та юридичного обслуговування, створення інформаційних центрів ОТГ на базі сільських бібліотек зменшить трансакційні витрати господарств, що сприятиме ефективному господарюванню.

Важливим напрямом державної та регіональної підтримки функціонування ОСГ, які спеціалізуються на вирощуванні продукції рослинництва, є закупівля лишків. Вважаємо, що закупівлі сільськогосподарської продукції, виробленої такими господарствами, мають здійснювати заготівельними організаціями за рахунок коштів об'єднаних територіальних громад за умови забезпечення вільного доступу всіх зацікавлених осіб до інформації про закупівельні ціни на продукцію рослинництва і терміни постачання в разі отримання за неї громадянами-власниками ОСГ попередньої оплати. Зазначена інформація публікується заготівельними організаціями в засобах масової інформації, а також доводиться до загального відома в інший спосіб.

Сільські громадяни, які ведуть ОСГ, звертаються в заготівельні організації за інформацією про закупівлі сільськогосподарської продукції, в тому числі й на умовах попередньої оплати [3,с.41]. У разі згоди громадяни-власники особистого селянського господарство з умовами закупівель, заготівельна організація укладає з ним договір купівлі-продажу сільськогосподарської продукції та здійснює її попередню оплату. Величина попередньої оплати за сільгосппродукцію заготівельних організацій громадянами-власниками ОСГ, обумовлюється в укладених ними договорів. Саме тому необхідно реформувати і вдосконалювати відносини заготівельних організацій із власниками ОСГ, а визначальним елементом у цьому є створення центрів підтримки і розвитку особистих селянських господарств населення (ЦПРОСГ).

Важливо відзначити і те, що ЦПРОСГ є структурними підрозділами заготівельних організацій. На території об'єднаної територіальної громади вони спільно з місцевими органами самоврядування координують діяльність заготівельників із власниками ОСГ у сільських населених пунктах щодо організації закупівель продукції рослинництва тощо. Нами пропонується зосередити увагу центрів підтримки і розвитку особистих селянських господарств на вирішенні таких завдань :

1. Створення в ОТГ ефективної системи закупівель і реалізації

сільськогосподарської продукції, виробленої ОСГ з подальшою реалізацією її кінцевим споживачам.

2. Сприяння власникам ОСГ у нарощенні обсягів виробництва продукції рослинництва шляхом забезпечення достатньої кількості насіння сільськогосподарських культур, саджанців плодових дерев і винограду: проведення інформаційних консультацій, а також семінарів, конференцій, виставок, ярмарків тощо.

3. Надання жителям сільських населених пунктів комплексу послуг, в тому числі побутових.

Вважаємо, що торговельні площі ЦПРОСГ можна розташовувати в торговельних закладах колишньої сільської споживчої кооперації як спеціалізовані секції: насіння елітних сортів картоплі, зернових і зернобобових культур, трав, овочевих і квіткових культур; мінеральних добрив, ґрунту; засобів захисту рослин; літератури з питань тваринництва, рослинництва, ведення домашнього господарства; електропобутових товарів; сільськогосподарського інвентаря; будівельних матеріалів та ін.

Отже, на нашу думку, центри підтримки та розвитку особистих селянських господарств населення будуть з'єднувальною ланкою заготівельних організацій з особистими селянськими господарствами та органами об'єднаних територіальних громад. Органи місцевого самоврядування через ЦПРОСГ можуть координувати діяльність заготівельних організацій та інших суб'єктів господарювання щодо формування раціональних умов розвитку ОСГ, організовувати закупівлю сільськогосподарської продукції і сировини, надавати комплекс послуг.

Список використаних джерел:

1. Андріїв В.І., Коверко Ю.А. Розвиток особистих селянських господарств: інституційні аспекти. *Агросвіт*. 2014. № 18. С. 19-22.

2. Нефедова Т., Пэллот Дж. Неизвестное сельское хозяйство, или Зачем нужна корова? Москва : Новое издательство, 2006. 230 с.

3. Свиноус І.В., Микитюк Д.М. Концептуальні засади функціонування особистих селянських господарств. *Продуктивність агропромислового виробництва* : Науково-практичний збірник (економічні науки). 2013. № 23. С. 37-42.